

อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ผ่านการนำเสนออย่างมีส่วนร่วมของชุมชน
ณ ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี
Identity of the Lao Khrang Dialect through the Participatory Presentation by
Lao Khrang Ethnic Community at Lao See – Lao Khrang Traditional
Handwoven Textile Learning Center, Suphan Buri Province

Received: July 16, 2024

Revised: September 13, 2024

Accepted: September 20, 2024

รัตนชัย ปรีชาพงศ์กิจ

Rattanachai Preechapongkij

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: prattanachai@aru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ตำบลป่าสะแกและตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี 2) รักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง 3) เผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาวบ้านตำบลป่าสะแกที่พูดภาษาลาวซีและชาวบ้านตำบลบ่อกรุที่พูดภาษาลาวครั่ง จำนวน 20 คน ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลใช้ 1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม 2. แบบเก็บข้อมูลทางภาษาภาคสนาม 3. การสัมภาษณ์เชิงลึกจากชาวบ้าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสังเคราะห์เขียนรายงานวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ตำบลป่าสะแก และตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี มีอัตลักษณ์ร่วมกัน คือ ความเหมือนกันของระบบเสียงและคำ ทั้งยังมีความเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติ และมีการติดต่อกันระหว่างสองชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 2) การเก็บรวบรวมคำศัพท์ สามารถเก็บรวบรวมคำศัพท์ภาษาลาวครั่ง ได้จำนวน 255 คำ 3) การเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งผ่านสื่อวีดิทัศน์สารคดี จัดทำสื่อวีดิทัศน์สารคดีผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเผยแพร่อัตลักษณ์ลาวครั่งของคนในชุมชน การวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ในการสร้างความตระหนักรู้ถึงอัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งของชุมชนบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และชุมชนบ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้ การจัดทำสื่อวีดิทัศน์สารคดียังเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและภาษาลาวครั่งได้อีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ ภาษาลาวครั่ง และการมีส่วนร่วม

Abstract

The primary objectives of this research were: 1) to study the identity of the Lao Khrang dialect spoken in Pa Sakae Subdistrict and Bo Kru Subdistrict, Suphan Buri Province; 2) to preserve the identity of the Lao Khrang dialect; and 3) to disseminate Lao Khrang dialect knowledge. The research was conducted utilizing a qualitative approach. The sample comprised 20 Pa Sakae Subdistrict's residents, speaking the Lao See dialect, and Bo Kru Subdistrict's ones, speaking the Lao Khrang dialect. The research instruments included participatory observations, a field linguistic collection form, and in-depth interviews with the locals. The data were analyzed via content analysis and then synthesized to write a descriptive research report.

The results revealed that the Lao Khrang dialect spoken in Pa Sakae Subdistrict and Bo Kru Subdistrict, Suphan Buri Province, shares an identity in common; not only do these two communities have similarities in phonological and morphological systems, but they are also related by kinship and engage in frequent communication. In regard to the vocabulary collection, a total of 255 Lao Khrang terms were obtained. Concerning the identity dissemination of the Lao Khrang dialect, a documentary video was created in participatory collaboration with the community residents to spread the identity of the Lao Khrang dialect. Consequently, this research is beneficial in raising awareness of the identity of the Lao Khrang dialect spoken at Ban Thung Kanlueng Community in Pa Sakae Subdistrict and Ban Bo Kru Community in Bo Kru Subdistrict, Suphan Buri Province. In addition, producing the documentary video is another method to disseminate knowledge about the background and features of the Lao Khrang dialect.

Keywords : Identity, Lao Khrang Dialect and Participation

บทนำ

ภาษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของมนุษย์ในการถ่ายทอดความคิดระหว่างกันและกันเพื่อให้การตอบสนองต่อกัน “ภาษา” จะกำหนดกลุ่มสัญลักษณ์ที่ประกอบด้วยระบบและกฎเกณฑ์โดยมนุษย์ในแต่ละสังคมต่างเลือกสัญลักษณ์และเลือกใช้กฎเกณฑ์ทางภาษาที่แตกต่างกันทั้งในระดับเสียง คำ วลี ประโยค ความหมาย ไปจนถึงระดับข้อความ (Pinno et al., 2011, p. 23) ภาษายังเป็นเครื่องมือในการแสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ได้อีกด้วย (Phakdeephasuk, 2018, p. 168) ดังเช่นการใช้ภาษาถิ่นในท้องถิ่นต่าง ๆ ของไทยเช่น การใช้ภาษาอีสานในพื้นที่ภาคอีสาน หรือภาษาเหนือในพื้นที่ภาคเหนือ เป็นต้น ก็ถือเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์คนในท้องถิ่นนั้น

ในประเทศไทยพบการใช้ภาษาลาวในท้องถิ่นต่าง ๆ อาทิ ภาษาลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี กาญจนบุรี พิจิตรและสุโขทัย ภาษาลาวครึ่งในจังหวัดนครปฐมและสุพรรณบุรี เป็นต้น สำหรับภาษาลาวครึ่งนั้นมีที่มาจากชื่อชาวลาวครึ่ง จากการศึกษาของ Phankha (1980, p. 16 as cited in Chativong, 1986 p. 35) กล่าวว่า “ผู้บอกภาษาลาวครึ่งเล่าว่าบรรพบุรุษอพยพมาจากหลวงพระบาง แล้วมาอยู่แถวราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม และเรียกภาษาที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันว่า ภาษาลาวครึ่งหรือลาวซู้ครึ่ง” จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ชาวลาวครึ่งเคยมีถิ่นที่อยู่ในประเทศลาวแล้วอพยพเข้ามาในประเทศไทยและใช้ภาษา

ลาวครั้งในการสื่อสาร ส่วนคำว่า “ครั้ง” มีที่มาจากคำว่า “ภูครั้งหรือภูครั้ง” ซึ่งเป็นชื่อของภูเขาดังอยู่ในเขตอำเภอภูเรือปัจจุบัน โดยบริเวณเชิงเขาแห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของเมืองภูครั้งแต่เดิมและเป็นเมืองที่มีเจ้าเมืองปกครองอยู่จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้ย้ายเมืองไปตั้งเมืองด่านซ้ายที่ริมน้ำหมันใกล้พระธาตุศรีสองรักและยกตำแหน่งเจ้าเมืองภูครั้งเป็นเจ้าเมืองด่านซ้ายด้วย (Songsiri, 2013, p. 69)

ชุมชนบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ติดกับชุมชนบ้านบ่อกร ตำบลบ่อกร ซึ่งเป็นชุมชนของชาวลาวครั้งเช่นกัน จากคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ถึงที่มาของชื่อหมู่บ้านว่า มาจากต้นก้านเหลืองที่ขึ้นอยู่กลางทุ่งนาของหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง มีถนน รพช. ผ่าน และมีวัดอยู่แห่งหนึ่งชื่อวัดชาวเวฬุวัน (Rujimora, 2011, p. 3) ทั้งยังเป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั้ง เพื่อสืบทอดวิธีการทอผ้าแบบดั้งเดิมจากภูมิปัญญาบรรพบุรุษซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวลาวครั้งที่เป็นที่รู้จัก คือ ภูมิปัญญาด้านการทอผ้า เนื่องจากผ้าทอลาวครั้งมีเอกลักษณ์โดดเด่นด้านเทคนิคการทอทั้งการจกและมัดหมี่ (Karaveg et al., 2019, p. 99) ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั้งมีการจัดแสดงผ้าทอลาวครั้ง ทั้งในรูปแบบผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีจากธรรมชาติ เครื่องแต่งกายแบบชาติพันธุ์ลาวครั้ง รวมไปถึงลักษณะการทอผ้าสำหรับใช้ในครัวเรือน อาทิ ผ้าซิ่นตีนแดง ผ้าขาวม้า ผ้าโพกหัวนาค ผ้าพื้นหมอนหนุน หมอนท้าว (Rujimora, 2011, pp. 2-3) นอกจากนี้ศูนย์อนุรักษ์การทอผ้าพื้นเมืองโบราณลาวซี-ลาวครั้งยังเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความรู้และสืบสานวัฒนธรรมลาวซี - ลาวครั้ง รวมทั้งเป็นแหล่งฝึกอาชีพแก่ผู้ยากไร้และผู้สูงอายุ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั้ง สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการรวมตัวกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั้ง คือ ปัญหาด้านภาษา จากการศึกษาของ Rujimora (2011, p. 89) ได้พบปัญหาสำคัญคือเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ค่อยพูดภาษาท้องถิ่นเพราะเห็นว่าเป็นภาษาลาว ไม่ใช่ภาษากลางที่ใช้ทั่วไปอย่างภาษาไทยมาตรฐาน เยาวชนเหล่านั้นเกิดความอายที่จะพูดภาษาลาวที่เป็นภาษาประจำของตนเอง ทำให้ภาษาที่มีอยู่ประจำท้องถิ่นค่อย ๆ แปรเปลี่ยนและสูญหายไปบ้างเป็นบางครั้ง

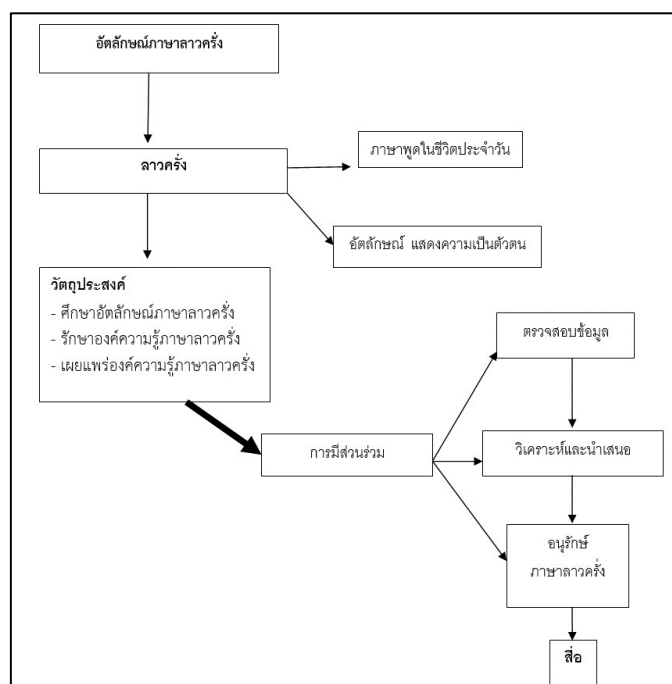
ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั้ง ไม่ได้เป็นเพียงสถานที่ส่งเสริมภูมิปัญญาด้านการทอผ้าพื้นเมืองโบราณ หากแต่ยังแฝงหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ เป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านภาษาท้องถิ่น เป็นพื้นที่ที่การสื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่นดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมและอนุรักษ์ภาษาลาวครั้งอย่างเป็นระบบ

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของกระบวนการถ่ายทอด จัดเก็บและนำเสนอภาษาลาวครั้งโดยคนในชุมชนเพื่อดำรงอัตลักษณ์ทางภาษาท้องถิ่นไว้ จึงจัดทำสื่อวีดิทัศน์สารคดีร่วมกับชุมชนนำเสนอประวัติความเป็นมาและภาษาของชาวลาวซี - ลาวครั้งขึ้น เพื่อเก็บรักษาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและอัตลักษณ์ภาษาลาวซี - ลาวครั้ง ทั้งยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ภาษาลาวครั้ง ตำบลป่าสะแก และตำบลบ่อกร จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อรักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั้ง
3. เพื่อเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั้ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาวบ้าน บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกที่พูดภาษาลาวซี และชาวบ้านที่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุที่พูดภาษาลาวครั้ง จำนวน 20 คน ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม แบบเก็บข้อมูลทางภาษาภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึกจากชาวบ้าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสังเคราะห์เขียนรายงานวิจัยเชิงพรรณนา

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผน ผู้วิจัยได้จัดเสวนากับกลุ่มคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั้ง และตัวแทนคนในชุมชน เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของภาษาลาวครั้ง การใช้ภาษาลาวครั้งในชีวิตประจำวัน ปัญหาที่เกิดขึ้นกับภาษาลาวครั้ง และแนวทางแก้ไข จากการเก็บข้อมูลพบว่า คนในชุมชนมีการใช้ภาษาลาวครั้งระหว่างชาวลาวครั้งกันเองอย่างเป็นปกติวิสัย และคิดว่าการใช้ภาษาลาวครั้งคือการแสดงออกความเป็นลาวครั้งได้อย่างชัดเจน ส่วนปัญหาการใช้ภาษาลาวครั้งที่พบในชุมชน 3 แหล่ง คือ 1. ครอบครัว คือ การไม่ใช้ภาษาลาวครั้งสื่อสารกันในครอบครัวทำให้บุตรหลานไม่สามารถใช้ภาษาลาวครั้งสื่อสารได้ 2. โรงเรียน คือ การบังคับใช้ภาษาไทยมาตรฐานในโรงเรียน 3. สื่อสังคม คือ เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่ใช้ภาษาลาวครั้ง เปลี่ยนมาใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสาร เพราะอิทธิพลจากสื่อต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยทำแบบเก็บข้อมูลทางภาษา แบ่งเป็น 10 หมวด ได้แก่ หมวดอวัยวะต่างๆ หมวดเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หมวดเครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ไม้สอย หมวดเครือญาติ หมวดสัตว์ หมวดอาหารการกิน หมวดภูมิศาสตร์และธรรมชาติ หมวดกริยา การแสดงอาการต่างๆ หมวดนับจำนวน การวัดขนาด หมวดคำบอกวันเวลา ทิศทาง การเก็บข้อมูลเริ่มจากเก็บข้อมูลของชาวบ้านหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและชาวบ้านหมู่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ จำนวนหมู่บ้านละ 10 คนอายุตั้งแต่ 25 - 70 ปี พร้อมกับทำความเข้าใจกับชาวบ้านที่มาเป็นผู้บอกภาษาและแสดงความคิดเห็นร่วมกันในด้านทิศทางของภาษาลาวครั้ง โดยผู้บอกภาษาจะออกเสียงคำละ 2 ครั้ง แล้วบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง เมื่อเข้าใจจึงจดบันทึกลงในแบบเก็บข้อมูลทางภาษา

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้องกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามให้ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและสะท้อนความเห็น

ขั้นที่ 4 สรุปผลและเขียนรายงาน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์บุคคล การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการเก็บข้อมูลภาษา นำมาจัดทำเป็นสื่อวีดิทัศน์สารคดีร่วมกับชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมลาวซี้ - ลาวครั่ง อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมทั้งจัดทำแบบประเมินการรับชมสารคดีเพื่อใช้วัดผลประเมินและสรุปผลพร้อมเขียนรายงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

1.1 เก็บข้อมูลภาษาจากคนในบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองลาวซี้ - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2 เก็บข้อมูลภาษาจากคนในชุมชนใกล้เคียง ที่บ้านบ่อกร ตำบลบ่อกร อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ขอบเขตทางด้านพื้นที่

2.1 พื้นที่ศึกษาบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ศูนย์การเรียนรู้ผ้าพื้นเมืองโบราณลาวซี้ - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 พื้นที่ศึกษาบ้านบ่อกร ตำบลบ่อกร อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ขอบเขตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3.1 ประชาชนเชื้อสายลาวซี้ บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

3.2 ประชาชนเชื้อสายลาวครั่ง บ้านบ่อกร ตำบลบ่อกร อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง จากเก็บข้อมูลทางภาษาจากแบบเก็บข้อมูลทางภาษาภาคสนาม พบว่า เมื่อวิเคราะห์ระบบเสียงและคำของภาษาลาวซี้ บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกร ตำบลบ่อกร อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้เห็นถึงอัตลักษณ์ร่วมกันของภาษาลาวครั่ง นอกจากนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาลาวครั่ง ของหมู่บ้านลาวครั่งในลุ่มแม่น้ำท่าจีน โดยใช้พื้นที่หมู่บ้านลาวครั่ง ตำบลศรีสำราญ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จากงานวิจัยเรื่อง “ระบบเสียงภาษาลาวของกลุ่มน้ำท่าจีน” ของ (Wattanaprasert and Liampawat, 1988) ทำให้ทราบได้อย่างชัดเจนว่า ระบบเสียงในภาษาลาวซี้เป็นส่วนหนึ่งของภาษาลาวครั่ง หรือกล่าวได้ว่า ภาษาลาวซี้ คือ ภาษาลาวครั่งของบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก เพราะมีความเหมือนกันของระบบเสียงพยัญชนะและสระเหมือนกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะที่พบในข้อมูลภาษาลาวครั่ง ตำบลศรีสำราญ ภาษาลาวซี้ บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกร ตำบลบ่อกร จังหวัดสุพรรณบุรี

พยัญชนะ	ภาษาลาวครั่ง ศรีสำราญ	ภาษาลาวซี้ ป่าสะแก	ภาษาลาวครั่ง บ่อกร
p-	/	/	/
t-	/	/	/
k-	/	/	/
ʔ-	/	/	/
ph-	/	/	/
th-	/	/	/
kh-	/	/	/
b-	/	/	/

พยัญชนะ	ภาษาลาวครั้ง ศรีสำราญ	ภาษาลาวซี ป่าสะแก	ภาษาลาวครั้ง ป่อกรู
d-	/	/	/
c-	/	/	/
f-	/	/	/
s-	/	/	/
h-	/	/	/
m-	/	/	/
n-	/	/	/
ŋ-	/	/	/
N-	/	/	/
l-	/	/	/
w-	/	/	/
j-	/	/	/

ตาราง 2 การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงสระที่พบในข้อมูลภาษาลาวครั้ง ตำบลศรีสำราญ ภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั้ง บ้านป่อกรู ตำบลป่อกรู จังหวัดสุพรรณบุรี

สระ	ภาษาลาวครั้ง ศรีสำราญ	ภาษาลาวซี ป่าสะแก	ภาษาลาวครั้ง ป่อกรู
ɪ	/	/	/
i:	/	/	/
E	/	/	/
e:	/	/	/
ɛ	/	/	/
ɛ:	/	/	/
ə	/	/	/
ə:	/	/	/
↔	/	/	/
↔:	/	/	/
A	/	/	/
a:	/	/	/
U	/	/	/
u:	/	/	/
O	/	/	/
o:	/	/	/
□	/	/	/
□:	/	/	/
ɪa	/	/	/
ɪa	/	/	/
Ua	/	/	/

จากตาราง 1 และ 2 สามารถอธิบายลักษณะที่มีร่วมกันจนเป็นลักษณะสำคัญที่แสดงตัวตนหรืออัตลักษณ์ภาษาลาวครั้งได้อย่างชัดเจนจากภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั้ง บ้านป่อกรู ตำบลป่อกรู อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุพรรณบุรี คือ การมีเสียงพยัญชนะและสระร่วมกัน

นอกจากระบบเสียงพยัญชนะและสระเหมือนกันแล้ว การเลือกใช้คำศัพท์ในภาษาลาวซีและลาวครั่ง มีความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานอย่างชัดเจน เช่น

คำที่มีเสียงสระเอื้อ ในภาษาไทยมาตรฐาน จะเปลี่ยนเป็น สระเอีย ใน ภาษาลาวซีและลาวครั่ง ได้แก่ คำว่า เสื่อ ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า เสี้ย ใน ภาษาลาวซีและลาวครั่ง คำว่า มะเขือ ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า บักเขีย ใน ภาษาลาวซีและ มะเขีย ใน ภาษาลาวครั่ง คำว่า มะเขือเทศ ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า บักเขียเทศ ใน ภาษาลาวซีและ มะเขียเคีย ใน ภาษาลาวครั่ง เป็นต้น

คำศัพท์ในหมวดอวัยวะ ภาษาลาวซีและภาษาลาวครั่งออกเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน คือ คำว่า ฟัน ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า แซ้ว ใน ภาษาลาวซีและลาวครั่ง คำว่า จมูก ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า หูตัง ใน ภาษาลาวซี และ ฮูตัง ในภาษาลาวครั่ง หรือในหมวดเครือญาติ คือ คำว่า ตา ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า พ่อตุ้ ใน ภาษาลาวซี และ พ่อโสน ในภาษาลาวครั่ง คำว่า ยาย ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า แม่ตุ้ ใน ภาษาลาวซี และ แม่โสน ในภาษาลาวครั่ง

จากการสัมภาษณ์บุคคลและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ผู้วิจัย พบว่า คำเรียกขานกลุ่มของชาวบ้านหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก คำว่า “ลาวซี” เป็นคำเรียกขานกลุ่มที่ใช้เฉพาะชาวบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง และไม่เป็นที่รับรู้ของชาวบ้านทั่วไป ซึ่งเรียกตนเองด้วย คำว่า “ลาวป่าสะแก” ที่เป็นคำเรียกกลุ่มแบบกว้าง ๆ ต่างจากชาวบ้านหมู่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ มีการจำแนกกลุ่มชนและภาษาของตน ว่า “ลาวครั่ง” อย่างเป็นทางการและยอมรับอย่างกว้างขวาง จนมีการจัดประเพณียกธงประจำปีวัดบ่อกรุ ซึ่งเป็นประเพณีที่สะท้อนความเชื่อของชาวลาวครั่งและเป็นการรวมตัวของชาวลาวครั่งในแต่ละหมู่บ้านจะมาสังสรรค์กัน (Songsiri, 2013, p. 70)

Akharawatthanakun (2003, pp. 346-351) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า คน “ลาว” ในประเทศไทยนั้น มีชื่อเรียกตนเองและภาษาที่ค่อนข้างหลากหลาย และมีความสับสนกัน โดยเฉพาะเรื่องของ “ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์” หรือ “ชื่อกลุ่มชน” มีจำนวนมากและหลากหลาย ทั้งยังอาจมีชื่อหลายชื่อ หรือชื่อ ๆ หนึ่งใช้เรียกหลายกลุ่มชนบางครั้งชื่อซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปอาจไม่เป็นที่นิยม ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม หรือการไม่ยอมรับเรียกขานชื่อกลุ่มว่า “ลาว” นำหน้า เพราะรู้สึกต่ำต้อยหรือการกลายเป็นอื่นก็ยังมีอยู่ในปัจจุบัน จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “ลาวซี” อาจเกิดจากความสับสนหรือการมีชื่อหลายชื่อ หรือชื่อ ๆ หนึ่งใช้เรียกหลายกลุ่มชน หรือเป็นชื่อที่รู้จักเฉพาะกลุ่ม ดังนั้น การที่ชาวบ้านหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก ใช้คำเรียกกลุ่มทั้งคำว่า “ลาวซี” และ “ลาวครั่ง” จึงเป็นเรื่องปกติเกิดขึ้นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า “ลาวซี คือ ลาวครั่งของบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก” นั่นเอง

ด้านความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณของบรรพบุรุษเป็นความเชื่อที่มีความเหนียวแน่นในวิถีชีวิตของชาวลาวครั่งเป็นอย่างมากในแต่ละชุมชนต่างก็มีศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน ที่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก ก็มีศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน คือ ศาลเจ้าพ่อขุนเณร และมีประเพณีขึ้นศาลเจ้าพ่อประจำปีของหมู่บ้าน เช่นเดียวกับเช่นศาลเจ้าพ่อดงไม้งามเป็นศาลเจ้าพ่อประจำของหมู่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ และมีการประกอบพิธีขึ้นศาลเหมือนกัน ส่วนในด้านการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในตำบลป่าสะแกและตำบลบ่อกรุ ต่างมีความคล้ายคลึงกัน มีการไปมาหาสู่กันระหว่างคนในชุมชนทั้งสอง มีการเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติและเพื่อนฝูง จนไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างชาวลาวซีและลาวครั่งได้ชัดเจน

2. การรักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง จากการเก็บข้อมูลภาษาลาวซีและภาษาลาวครั่ง จำนวน 255 คำ โดยแบ่งคำศัพท์เป็น 10 หมวด ได้แก่ หมวดอวัยวะต่างๆ หมวดเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หมวดเครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ไม้สอย หมวดเครือญาติ หมวดสัตว์ หมวดอาหารการกิน หมวดภูมิศาสตร์และธรรมชาติ หมวดกริยา การแสดงอาการต่างๆ หมวดนับจำนวน การวัดขนาด หมวดคำ

บอกวันเวลา ทิศทาง พบว่า มีคำศัพท์ที่มีเสียงเหมือนกันทั้งเสียงพยัญชนะและเสียงสระ จำนวน 229 คำ คิดเป็นร้อยละ 89.81 และคำศัพท์ที่มีความแตกต่างทั้งเสียงพยัญชนะและเสียงสระ จำนวน 26 คำ คิดเป็นเพียงร้อยละ 10.19 โดยคำศัพท์ที่มีความแตกต่างดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบรูปศัพท์ที่มีความแตกต่างระหว่างภาษาลาวซีกกับลาวครึ่ง

ภาษาไทย มาตรฐาน	ภาษาลาวซีก ป่าสะแก	ภาษาลาวครึ่ง บ่อกรู	ภาษาไทย มาตรฐาน	ภาษาลาวซีก ป่าสะแก	ภาษาลาวครึ่ง บ่อกรู
1. กางเกงขาสั้น	กางเกงขาชั้น	ซ่ง	14. เมฆ	เม็ก	ซี้เม็ก ซี้ฟ้า
2. รองเท้า	ลองเถ้า	เกือบ	15. น้ำตก	น่วมตก	น้ำตัก
3. แวนตา	แวนตา	กะจิก	16. ฟ้าแลบ	ฟ้าเหลบ	ฟ้าเลียบ
4. กระจก	กะจิก	แวน	17. ทอผ้า	ทอฟ้า	ตำสุ
5. ถัง	ถ่าง	กะแล้ง	18. ผ้าฟืน	ฟ้ามัฟืน	สับฟืน
6. ตุ่ม	โอง	โอง	19. ปลุกข้าว	หว่านควา ย้านา	ด่าก้า
7. แคร่	เตี้ยงไม้ไผ่	โตะนั้ง	20. ตา	พ่อตุ้	พ่อโส
8. มะเขือ	บักเขือ	มะเขือ มะเขีย	21. ยาย	แม่ตุ้	แม่โส
9. สะเดา	สะเดา	กะเดา	22. อาผู้ชาย	อ้าว	อา
10. มะเขือเทศ	บักเขียเทศ	มะเขียดเคีย	23. ทวด	ชวด	ทวด ม่อน
11. มะนาว	บักนาว	มะนาว	24. แม่ยาย	แม่ย่า	แม่โส
12. มะกรูด	บักกูด	มะกรูด	25. พ่อตา	พ่อปู่	พ่อโส
13. แม่น้ำ	เหมมน้ำ	เม่น้ำ	26. ครั้งแรก	มือนี่	คั้งแรก ทำอิด

จากตารางเปรียบเทียบรูปศัพท์ที่มีความแตกต่างระหว่างภาษาลาวซีกกับลาวครึ่ง พบว่า มีการเลือกใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานแทนคำศัพท์ลาวซีกและลาวครึ่งอยู่ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kititharakul (1996, pp. 82-83) ได้ศึกษาการเลือกใช้ศัพท์ของชุมชนลาวครึ่งที่การเปลี่ยนแปลงจากคำลาวครึ่งเป็นคำไทยมาตรฐาน ซึ่งเก็บข้อมูลคำศัพท์จากชาวลาวครึ่ง หนองกระพี้ จังหวัดนครปฐม จำนวน 74 คน จากจำนวนคำศัพท์ ทั้งหมด 34 คำ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์ที่พบเหมือนกับแบบสอบทดสอบของศิริกุล กิติธรากุล มาทั้งสิ้น 19 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงการเลือกใช้คำไทยมาตรฐานแทนคำลาวซีก-ลาวครึ่ง

ภาษาไทย มาตรฐาน	ภาษาลาวซีก ป่าสะแก	ภาษาลาวครึ่ง บ่อกรู	ภาษาไทย มาตรฐาน	ภาษาลาวซีก ป่าสะแก	ภาษาลาวครึ่ง บ่อกรู
1. พรุ้งนี้	มันอื่น	ม้ออื่น	11. เมฆ	เมก	ซี้เม็ก ซี้ฟ้า
2. ตา	พ่อตุ้	พ่อโส	12. สวน	สวน	สวน
3. ทำ	เฮ็ด	เฮ็ด	13. กระจก	กะจิก	แวน
4. ดู	เบ็ง	เบ็ง	14. เวลาเย็น	มื่อแล้ง	มื่อแล้ง
5. ช่วย	ช้อย	ช้อย	15. จมูก	हुตัง	ฮูตัง
6. ฟัน	แซ้ว	แซ้ว	16. ปาก	ปาก	ปาก
7. รองเท้า	ลองเถ้า	เกือบ	17. วึ่ง	แล่น	แล่น
8. พุด	ว่าว	ว่าว	18. วัน	มื่อ	มื่อ
9. ผ้าห่ม	พาสม	ผ้าฮม	19. ไข่	แม่น	แม่น
10. ปลาร้า	ปลาล่า	ปาแต็ก			

จากตารางข้างต้น เห็นได้ว่า การเลือกใช้คำศัพท์ไทยมาตรฐานแทนคำศัพท์ลาวซีและลาวครั่งอย่างชัดเจน ในคำว่า “ผ้าหม่ม” “ปาก” และ “สวน” ปรากฏในภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ ใช้คำไทยมาตรฐานแทนคำในภาษาของตน เมื่อพิจารณาอีกจะพบว่า ภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก มีการใช้คำไทยมาตรฐานมากกว่าภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ โดยเลือกคำไทยมาตรฐาน ในคำว่า “ลองเถ้า” “ปาล่า” และ “เมก” อีกด้วย ซึ่งในการศึกษาของ Kititharakul (1996, p. 97-98) ก็พบเหมือนกันว่า การเลือกใช้คำไทยมาตรฐานแทนคำลาวครั่ง ในคำว่า “ผ้าหม่ม” “ปาก” “สวน” “รองเท้า” และ “เมฆ” มีจำนวนคนมากกว่า 40 คนขึ้นไป จากจำนวนคนทั้งหมด 74 คน สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานที่มีมากขึ้นต่อภาษาลาวครั่งที่เป็นเครื่องแสดงออกถึงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ลาวครั่ง จนทำให้เยาวชนชาวลาวซีและลาวครั่งไม่นิยมใช้ภาษาของตนในการสื่อสาร ดังนั้นการเก็บข้อมูลทางภาษาจึงเป็นการเก็บของคัมภีร์ความรู้ภาษาลาวครั่งให้คงอยู่สืบต่อไปไม่ให้สูญหายไป

3. การเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งผ่านสื่อวีดิทัศน์สารคดี หลังจากรวบรวมทั้งการสัมภาษณ์รายบุคคล การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการเก็บข้อมูลภาษาลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลต่างๆ และการนำเสนอจากนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาภาษาไทย ที่ลงเก็บข้อมูลทางภาษาผ่านตรวจสอบจากชุมชน โดยสรุปประเด็นผ่านการทำแผนผังความคิดนำเสนออัตลักษณ์ของลาวซี-ลาวครั่ง แล้วนำเสนอข้อมูลต่อผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนในชุมชน หลังการได้ข้อสรุปผ่านการนำเสนอและตรวจสอบจากชุมชนแล้ว ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ได้มาทำการวางโครงเรื่อง และเขียนเป็นบทสารคดี พร้อมทั้งลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาพและเสียง เพื่อใช้ในการผลิตเป็นสื่อวีดิทัศน์สารคดี โดยได้สังเคราะห์เนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ 7 ประเด็นรายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ประเด็นเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ ภาษาลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเด็น	เนื้อหา	ข้อมูล
1	ความเป็นมาลาวซี - ลาวครั่ง	ชุมชนบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอดำเนินนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
2	การสืบทอดมรดกวัฒนธรรมในการทอผ้า	การใช้ครั่งในการม้าย้อมผ้าแล้วนำทอทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม
3	ความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณ	การสืบทอดการแต่งกายและการทอผ้าของชาวลาวซี - ลาวครั่ง
4	ภาษาลาวซี	ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
5	ความเป็นมาของชาวลาวครั่ง	บ้านบ่อกรุ ตำบลบ้านบ่อกรุ อำเภอดำเนินนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี และศูนย์วัฒนธรรมลาวครั่งที่วัดบ่อกรุ
6	ภาษาลาวครั่ง	ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
7	การเก็บรักษาอัตลักษณ์	ภาษาและวัฒนธรรมการแต่งกาย

ภาพ 2 สื่อวีดิทัศน์สารคดี เรื่องเปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั่ง
ที่มา: <https://youtu.be/cX9tvuccJcE?si=lr3G8SSKLZGmRNEZ>

ด้านการเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยได้เผยแพร่สื่อวีดิทัศน์สารคดี เรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั้ง” และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 50 คน รายละเอียดแสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจในการรับชมสารคดี เรื่องเปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั้ง โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน (n= 50)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ความรู้ความเข้าใจในชาติพันธุ์ลาวซี-ลาวครั้ง	4.18	0.77	มาก
2	ความคมชัดของภาพและเสียงบรรยาย	3.94	0.70	มาก
3	มีการลำดับเรื่องและความน่าสนใจ เพียงใด	3.84	0.86	มาก
4	ความสนใจ อยากรู้จักชาติพันธุ์ลาวซี-ลาวครั้ง	4.14	0.80	มาก
5	ท่านมีความพึงพอใจต่อสารคดี	4.32	0.65	มากที่สุด
รวม		4.08	0.75	มาก

สรุปผลค่าประเมินโดยรวมจากผู้ที่ได้รับชมสารคดีเรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั้ง” จำนวน 50 คน อยู่ในระดับมาก มาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกรายด้าน ใน ข้อที่ 4 ความสนใจ อยากรู้จักชาติพันธุ์ลาวซี – ลาวครั้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.80) และในข้อที่ 5 ความพึงพอใจต่อสารคดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.65) แสดงให้เห็นว่า สื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านครั้ง” น่าจะช่วยเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมลาวซี - ลาวครั้ง อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ให้คงอยู่ต่อไป พร้อมทั้งสร้างความสนใจแก่ผู้คนที่ไม่เคยรู้จักชาวลาวซีและลาวครั้งได้

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 อัตลักษณ์ภาษาลาวครั้ง (ภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั้ง บ้านบ่อกรู ตำบลบ่อกรู) จังหวัดสุพรรณบุรี คือ ระบบเสียง ที่ประกอบเสียงพยัญชนะทั้งหมดเป็นพยัญชนะเดี่ยวไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ คือ /p, ph, b, t, th, k, ʔ, c, f, s, h, m, n, ɲ, N, l, w, j/ และมี พยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, N, w, j/ หน่วยเสียงสระในภาษาลาวครั้ง แบ่งเป็นสระเดี่ยวและสระประสม สระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียง คือ /i, i:, e, e:, E, E:, ɔ, ɔ:, ɔ:, ɔ:, ɔ:, ɔ:, ɔ:, ɔ:, ɔ:, ɔ:, ɔ:/ และสระประสม มี 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ɔa, ua/ โดยพบคำศัพท์ที่มีรูปพยัญชนะและสระเหมือนกันจำนวนมาก

จากการสัมภาษณ์และสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พบข้อสังเกตที่สำคัญ คือ การจำแนกคำเรียกชื่อกลุ่มและภาษา ว่า “ลาวซี” และ “ลาวครั้ง” อาจไม่ใช่การจำแนกแบ่งแยกระหว่างลาวซี กับลาวครั้ง ว่าไม่ใช่ชาติพันธุ์เดียวกัน แต่เป็นการจำแนกกลุ่มชนลาวครั้งภายในกันเองอีกที เพราะมีความเหมือนกันในด้านคำศัพท์จำนวนมาก แม้จะมีการใช้คำลงท้ายที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังเป็นคำลงท้ายในภาษาลาวครั้งเหมือนกัน ดังที่มีการศึกษาไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำลงท้ายในภาษาลาวครั้ง” ของ Watcharaphon (1991) ได้จำแนกการใช้คำลงท้ายของภาษาลาวครั้ง มีทั้งคำพยางค์เดี่ยว คำสองพยางค์ และคำสามพยางค์ รวมคำลงท้ายมีทั้งหมด 122 คำ ซึ่งการจำแนกความแตกต่างจากคนลาวซีกับลาวครั้งด้วยการใช้คำลงท้ายว่า ถ้าเป็นลาวบ่อกรู “ก๊ะละ” แต่ลาวป่าสะแกลงด้วยคำว่า “เตะ” ก็ไม่สามารถใช้ได้ เพราะชาวบ้านเองก็นิยมพูดโดย ตัดคำลงท้ายออก คำลงท้ายว่า “ก๊ะละ” และ “เตะ” เป็นคำลงท้ายของภาษาลาวครั้งที่มีความหมายว่า “เหวอ” ในภาษาไทยมาตรฐานและใช้ทั้งเป็นประโยคบอกเล่าและคำถาม

นอกจากนั้น ผลการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พบว่า ชาวบ้านจะใช้ภาษาลาวครั้งภายในครอบครัวและใช้กันเองในชุมชน เมื่อมีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกจะใช้ภาษาไทยมาตรฐานแทน การพูดภาษาไทยมาตรฐานแทนภาษาท้องถิ่นของเยาวชนคนรุ่นใหม่กับคนในครอบครัวและโรงเรียน การพยายามดำรงรักษาอัตลักษณ์ของชาวลาวครั้ง พบว่าชุมชนบ่อกรู ตำบลบ่อกรู มีการตั้งศูนย์วัฒนธรรมลาวครั้งที่วัดบ่อกรูขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ของคนลาวครั้งในอดีตให้คงอยู่ต่อไป

ด้านการดำเนินชีวิตและการประกอบพิธีกรรมของชาวบ้านในบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและบ้านบ่อกรู ตำบลบ่อกรู มีความคล้ายคลึงกันจนไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างชาวลาวซีและลาวครั่งได้ชัดเจน มีการประกอบพิธีกรรมและสืบทอดประเพณี เช่น การบวชพระ มีการใช้ผ้าหรือขี้ผึ้งทำหุ่นจำลองม้าบนคานไม้สำหรับหามใช้แห่นาคเข้าวัด การทำพิธีประจำปีให้ศาลประจำหมู่บ้าน เป็นต้น การแต่งกายด้วยการนุ่งผ้าขึ้นต้นแดงเพื่อความเป็นคนลาวครั่ง ซึ่งมักนุ่งในงานสำคัญทางศาสนา เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานสงกรานต์ เป็นต้น มีการไปมาหาสู่กันระหว่างคนในชุมชนทั้งสอง และมีความเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติและเพื่อนฝูงจนไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างลาวซีและลาวครั่งได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ด้านการรักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง การจัดเก็บรวบรวมคำศัพท์ภาษาลาวซีบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรู ตำบลบ่อกรู จังหวัดสุพรรณบุรี จากชาวบ้านทั้งสองตำบล สามารถรวบรวมคำศัพท์ได้ จำนวน 255 คำ และบันทึกภาษาลาวครั่งไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ด้านการเผยแพร่องค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง โดยสร้างสื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั่ง” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและบ้านบ่อกรู ตำบลบ่อกรู จังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากเป็นการสร้างสำนึกร่วมของคนในชุมชนที่มีต่ออัตลักษณ์ความเป็นลาวครั่งของตนเอง ยังเป็นการเก็บรักษาและถ่ายทอดความรู้เรื่องชาติพันธุ์และภาษาลาวครั่งให้แก่บุคคลภายนอก ก็สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวลาวซี – ลาวครั่งของบุคคลภายนอกต่อวัฒนธรรมและแสดงให้เห็นบทบาทของสื่อวีดิทัศน์สารคดีที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์และเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งให้แก่ผู้ที่สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อมูลทางภาษาที่รวบรวมคำศัพท์ในภาษาลาวซีและลาวครั่ง ในตำบลป่าสะแก และตำบลบ่อกรู จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เฉพาะเจาะจงเพื่อใช้ในการผลิตสื่อวีดิทัศน์สารคดี การนำไปใช้ในการเรียนการสอนจึงควรนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเปรียบเทียบให้ผู้เรียนมีความรู้หลากหลายในด้านภาษาและวัฒนธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยการสร้างคู่มือการเรียนภาษาท้องถิ่น ภาษาลาวครั่ง ลาวเวียง และลาวพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 ควรทำการวิจัยศึกษาภาษาถิ่น เช่น ภาษาลาวเวียง ภาษาลาวพวน ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี และใกล้เคียง

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

การจำแนกกลุ่มชนและภาษาของชาวลาวครั่ง ในตำบลป่าสะแก ตำบลบ่อกรู และตำบลหนองกระทุ่มจังหวัดสุพรรณบุรี มักใช้คำเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองโดยรวมว่า “ลาว” แล้วแยกกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้คำบอกสถานที่ต่อท้าย เป็น ลาวป่าสะแก ลาวบ่อกรู และลาวหนองกระทุ่ม ไม่เรียกชื่อตนเองว่าเป็น ลาวซี หรือลาวครั่ง ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง คำว่า “ลาวซี” อาจเกิดจากความสับสนเพราะมีชื่อเรียกหลายชื่อ หรือชื่อเดียวกันแต่ใช้เรียกหลายกลุ่ม หรือเป็นชื่อที่รู้จักเฉพาะกลุ่ม ดังนั้น ข้อค้นพบดังกล่าว สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคำเรียกชื่อกลุ่มของคนในชาติพันธุ์อื่นๆ หรือศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคำเรียกชื่อกลุ่มของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาตระกูลไท

References

- Akharawatthanakun, P. (2003). *Changes in tone: A study of Lao languages*. (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chativong, J. (1986). *A study of the characteristics of the Lao Krang language at Huai Duan Subdistrict, Don Tum District, Nakhon Pathom Province*. (master's thesis). Bangkok : Silpakorn University.
http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/thapra/Jinda_Chativong/Abstract.pdf (in Thai)
- Karaveg, C. , Poonsombath, S. & Hemthong, W. (2019) Development and Design of Women's Workwear Made from the Pha Sin Tin Jok of Lao Khrang in Borkru Villages, Suphanburi Province. *Art and Architecture Journal Naresuan University*, 10(2), 98-113. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ajnu/article/view/131429/159380> (in Thai)
- Kititharakul, S. (1996). *Relationship between community closeness and lexical choice of the Lao Khrang community at Ban Nong Kraphi, Tambon Ban Luang, Amphoe Don Tum, Nakhon Pathom*. (master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University.
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/47717> (in Thai)
- Pinno, K., Kahakitkoson, A., Attanathawong, A. & Chaisaengchan, A. (2011). *Language and communication*. Bangkok : Department of Oriental Languages, Faculty of Archeology, Silpakorn University.
- Phakdeephassuk, S. (2018). *The relationship between language and identity and approaches to studying the Thai language*. Bangkok : Academic Work Dissemination Project Faculty of Arts Chulalongkorn University. (in Thai)
- Rujimora, J. (2011). *Research report on the development of local museums to promote educationl Creativity studies : Lao Si - Lao Krang traditional weaving learning center* Suphanburi Province. Nakhon Pathom : Silpakorn University. (in Thai)
- Songsiri, W. (2013). *Restoring the power of cultural diversity in society*. Bangkok: Foundation Lek-Prapai Wiriaphan. (in Thai)
- Watcharaphon, W. (1991). *A study of word endings in the Lao Khrang language*. (master's thesis). Bangkok: Mahidol University. (in Thai)
- Wattanaprasert, K. & Liamprawat, S. (1988). *Research report on the Lao language sound system of Tha Chin River Basin*. Nakhon Pathom : Silpakorn University. (in Thai)